

LBRIS

We know
books

CLASICI ROMÂNI
PE ÎNȚELESUL COPILOR

Din lumea celor care nu cuvântă

de Emil Gârleanu

Ilustrații de Cristina Chiorescu

Gândăcelul	3
Puișorii	6
Sărăcuțul!... ..	8
Cântărețul	10
Fricosul	13
Mărinimie	16
Singuraticii	19
După asemănarea lor!	20
Când stăpânul nu-i acasă!	25
O rază	28
În curtea mea	30
Frunza	33
Cocoșul	36
Luptătorii	39
Ca soarele!	42
Hoinar	44
Cioc! Cioc! Cioc!	48
În fel de fel de fețe	52
Mai sus!	58
Pasăre de noapte	60
Musafirul	62

Gândăcelul

Cum venise pe lume, nici el nu-și dădea seama. S-a trezit ca dintr-un somn și parcă era de când pământul. Nu simțise nici durere, nici bucurie. Și mult își muncise gândul¹: cum răsărise? Și-al cui era? Mic cât un fir de linte, mișca piciorușele fragede și ocolea, de pe margini, frunzișoara care-l adăpostise. Într-o zi, îl încercă o pornire lăuntrică²: ieși de sub umbra răcoroasă și dădu buzna afară, în ploaia de lumină. Atunci rămase pe loc, orbit de atâta strălucire. Încetul cu încetul, îi veni inima la loc și îndrăzni: deschise ochișorii mai mult, mai tare, mai mari – îi deschise în sfârșit bine-bine și privi în sus. Se făcuse parcă mai mititel decât fusese. Cu câtă strălucire, ce adânc și albastru se dezvelea cerul! Și ce minune! Cu ochișorii lui mărunți, cât niște fire de colb³, îl cuprindea întreg. Și ce întunecime, câtă umezeală sub frunzișoara lui. Ce căutase dânsul acolo? Iar din mijlocul tăriei⁴ albastre, un bulgăre de aur aprins arunca văpăi.

Tresări. Era el altul? Piciorușele nu mai erau ale lui, de scânteiau așa? Și mai era îmbrăcat în aur! Căci și trupușorul lui, pe care și-l vedea pentru întâia oară, scânteia. Nu cumva era o fărâmiță căzută de acolo, de sus, o fărâmiță de lumină închegată⁵, rătăcită pe pământ? Și, ca o adevărită⁶, pe țărâna neagră trupul aruncă o lumină dulce. Ce se mai întreba! Era fără îndoială: de acolo căzuse, acolo trebuia să se întoarcă. Dar ce depărtare. Și cum să ajungă? Privi în sus; și atunci, deasupra căpușorului, zări lujerul⁷ unui crin ce se ridica așa de înalt, că parcă floarea din vârful își deschidea paharul chiar dedesubtul bulgărelui de aur, să-i culeagă razele.

În mintea lui își înjgheabă⁸ planul. Să se suie pe lujer în sus, să meargă, să meargă și să meargă până în vârful; și, de acolo, la bulgărele de aur din care credea că se desfăcuse: o săritură – sau o vedea el ce-o face.

Atunci se mișcă din nou și, după ce trecu peste un grăunte de piatră cât un munte și coborî dincolo, se trezi la rădăcina crinului. Se odihni o clipă, apoi – la drum, băiete! Mai întâi se rostogoli de pe tulpina lucie⁹

¹ A-și munci gândul = a se gândi intens la ceva.

² Simți o dorință, un imbold.

³ Praf.

⁴ (*Aici*) cer, văzduh.

⁵ (*Aici*) care a prins contur, care a luat ființă.

⁶ Adevărită = confirmare a unui fapt.

⁷ Tulpină.

⁸ A înjgheba = (*aici*) a face ceva la repezeală, a încropi.

⁹ Lucitoare, care lucește.

de câteva ori în țărână. Văzând asta, se ridică pe piciorușele dinapoi și, fără să știe pentru ce, cu cele dinainte își făcu, moșnegește, cruce. Pe urmă încercă din nou și văzu că poate. Luciu i se păruse lujerul crinului și, când colo, avea atâtea adâncituri, atâtea ridicături: văi, dealuri. Dar ce mireasmă se revărsa de sus!...

Și-a mers voinicul, a mers. Mult să fi mers. Se uită în jos și-l prinse ameteala. Privi în sus și se cutremură. Ce, nu făcuse nici un sfert din sfertul drumului! Puterile îi cam slăbiseră, dar nu se lăsa. Încă vreo câțiva pași și ici, deasupra, parcă se întruchipa o frunzișoară lătăreață, ca o prispă¹⁰. Acolo o să se odihnească. Și iar purcese¹¹ la drum; și umblă, și umblă, băietе; de-abia ajunse. Iar când poposi, ud de sudoare, că părea o picătură de rouă, bulgărele de aur scăpătase¹² de amiază. Și voinicul privi iar în sus. Privea în sus și nu-și credea ochilor: zile, săptămâni, luni avea de umblat. Și, oricât era de hotărât și de vânjos drumețul, nu-și putu opri un oftat:

— Uf, că mult mai am de suit, Doamne!

¹⁰ Terasă îngustă la casele țărănești.

¹¹ A purcede = a pleca, a porni la drum.

¹² A scăpăta = (*aici*) a cobori pe cer.

LBRIS

We know
books

Puișorii

Se avântă cu toatele înspre păduricea de sălcii; ascunzându-se, rătăcesc prin frunzișul răcoros, apoi o iau de-a lungul miriștilor¹ și iar se întorc în bătaia lină a aripilor. De după deal, vine în zbor rotat un uliu. Pasărea de pradă pare că nu ia în seamă mulțimea păsărelelor călătoare. Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare și stolul întreg năvălește la luptă. Uliul ocolește iscusit² prin aer și pierde cu repeziciunea fulgerului, dincolo de deal. A scăpat! Rândunelele, vesele de această fugă, plutesc sus, crezând că l-or mai vedea; zarea rămâne însă limpede, iar dânsese se întorc obosite și se înșiră pe vârful șirelor³ de paie...

Pe prispa casei, copilașul, numai în cămășuță, cu capul gol, urmărește de mult jocul stolului de păsări, printre care se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de humă⁴ de sub streășină⁵. Îi căpătase doar de la mămuca lui. De câte ori era neastâmpărat, mămuca îi zicea: „Fii cuminte dacă vrei să-ți dau puii când or crește mari!”

Și el a fost cuminte, puii au crescut mari, dar, în cele din urmă, au zburat! El îi văzuse cum au ieșit zilele trecute de s-au jucat prin aer, dar parcă niciodată nu zburaseră mai mult ca astăzi.

Și-și cunoaște el destul de bine puii: sunt cei de la mijlocul șurei⁶ din dreapta, trei unul lângă altul, sau cei de lângă aceștia, dacă n-or fi chiar cei de la capăt. Toți parcă seamănă unii cu alții. Și-s așa de sus, așa de sus!...

Păsărelele s-au odihnit puțin, apoi și-au șoptit nu știi ce, au scos un strigăt vesel și s-au ridicat deodată cu toatele. Câteva dintre ele s-au despărțit pentru o clipă de stol, au atins ușor streășina casei, apoi s-au pierdut iarăși în mulțimea celorlalte. Puișorii copilașului își luau rămas-bun de la el și de la cuibul lor de humă.

Stolul mai ocoli de vreo două ori iazul, apoi se înalță și porni încet să lunece spre asfințit.

Copilașul privi lung stolul care se pierdea, ca o fluturare, în adânc, apoi duse mânușițele la ochi și începu să plângă.

Maică-sa aruncă furca și vine în fugă, să-l ia în brațe: în cuvinte dezmiertătoare⁷ îl întreabă ce are.

¹ Miriște = teren agricol pe care, după recoltare, se mai pot vedea rămășițele cerealelor retezate.

² Priceput.

³ Șiră = (aici) claie, grămadă mare de paie sau fân.

⁴ Argilă, lut.

⁵ Prelungire a acoperișului unei construcții în afara zidurilor, ca să le apere de ploaie.

⁶ Șură = construcție în care se adăpostesc animale domestice sau se depozitează unelte.

⁷ Mângâietoare, alintătoare.

Copilul nici nu poate vorbi de atâta năvală⁸ de lacrimi, întinde mâna spre cer, îi arată stolul care luneca în zbor necurmat⁹ și de abia îi poate șopti: „Puișorii”.

Mama îl strânge la sân și-l sărută cu drag:

— Nu plânge, puiul mamei, o să se întoarcă înapoi... la primăvară.

Copilașul se liniștește; punând mânușița deasupra ochilor, ca mămuca-sa, împreună privesc stolul pe zarea depărtată a cerului. Și lumina slabă a duiosului asfințit de toamnă le înecă ochii înrouați acum la amândoi.

⁸ Revărsare, izbucnire.

⁹ (Aici) neîntrerupt.

